

1. søndag efter trinitatis 2012.

Årsmødegudstjeneste

I Faderens, Sønnen og Helligåndens navn. Amen. Lad os bekende vor dåbspagt:

Vi forsager Djævelen og alle hans gerninger og alt hans væsen.

Vi tror på Gud Fader, den almægtige, himmelens og jordens skaber.

*Vi tror på Jesus Kristus,
hans enbårne Søn, vor Herre,
som er undfanget ved Helligånden,
født af Jomfru Maria,
pint under Pontius Pilatus,
korsfæstet, død og begravet,
nedfaret til Dødsriget,
på tredje dag opstanden fra de døde,
opfaret til himmels,
siddende ved Gud Faders, den almægtiges, højre hånd,
hvorfra han skal komme at dømme levende og døde.*

*Vi tror på Helligånden,
den hellige, almindelige kirke,
de helliges samfund, syndernes forladelse,
kødets opstandelse og det evige liv.
Amen.*

Evangelisten Lukas skriver:

En i skaren sagde til Jesus: »Mester, sig til min bror, at han skal skifte arven med mig.« Men han svarede: »Menneske, hvem har sat mig til at dømme eller skifte mellem jer?« Og han sagde til dem: »Se jer for og vær på vagt over for al griskhed, for et menneskes liv afhænger ikke af, hvad det ejer, selv om det har overflod.« Og han fortalte dem en lignelse: »Der var en rig mand, hvis mark havde givet godt. Han tænkte ved sig selv: Hvad skal jeg gøre? For jeg har ikke plads til min høst. Så sagde han: Sådan vil jeg gøre: Jeg river mine lader ned og bygger nogle, som er større, og dér vil jeg samle alt mit korn og alt mit gods. Og jeg vil sige til mig selv: Så, min ven, du har meget gods liggende, nok til mange år. Slå dig til ro, spis, drik og vær glad! Men Gud sagde til ham: Din tåbe, i nat kræves dit liv af dig. Hvem skal så ha-

ve alt det, du har samlet? Sådan går det den, der samler sig skatte, men ikke er rig hos Gud.« Amen. (*Luk 12,13-21*)

”Tag en taxa, og lad arvingerne gå”. Det er titlen på et foredrag af Lone Kühlman. Foredraget, som hun har og vist nok stadig rejser rundt med har den pointe, at såkaldte moderne ældre ikke skal lade deres børn arve noget. De ældre med det sølvfarvede hår skal derimod bruge rub og stub på at realisere dem selv. De har det mantra, der hedder: ”Bliver der noget tilbage til vores børn, så har vi regnet forkert”. Og derfor ser vi denne sølvtsunami drøne rundt i verden. Og når de indimel-

lem er hjemme realiserer de sig selv som stavgangsrockere, så vi andre må springe for livet, når vi af vanvare kommer forbi med hunden.

Evangeliet til i dag fra Lukasevangeliet handler jo netop om arv. Nu kunne vi jo umiddelbart godt få den tanke, at så må vi i gang med at tordne mod aktier, obligationer, fast ejendom, finanskriser og det hele. Sælg det hele og del gladelig ud til alle, der skal ikke samles til lade. Det kan jo også være fint nok at tage den vinkel på en prædiken. Men arv er jo mere, end blot det materielle.

Det er muligt at den moderne sølvtsunami har som mål at bruge løs af børnenes materielle arv – og fred være med det -, men jeg kan ikke lade være med at tænke, at de har været meget konsekvente. Også her er det åbenbart gældende, at bliver der noget tilbage til vores arvinger, så har vi regnet forkert. For i mange år har man heller ikke villet give børnene en kristen arv. Og i vores tilfælde en grundtvigsk arv. Jo ok, de er måske døbt og konfirmeret i fri- eller valgmenigheden, men mere er der så heller ikke gjort ved den arv. Al ære værd, at der bruges løs af den materielle arv. Hvis vi bliver materielt arveløse, så skal vi nok klare os i et velfærdssamfund

som vores, hvis regeringen da ellers sørger for at efterlade bare lidt af den nationaløkonomiske arv til os, der ikke kan komme på efterløn. Men at blive gjort åndeligt arveløs det er da katastrofalt. Hvis jeg lige skal strejfe låret med en skarp hjørnetand, så er det i hvert fald min erfaring, at der igennem en del år i det grundtvigske bredt betragtet hos arvingerne er et traditionstab, historieløshed, uvidenhed om, hvad den grundtvigske kristendom er og ikke mindst en forvirring og usikkerhed, når de som en sjælden gæst dukker op ved gudstjenesterne. Og når den grundtvigske arv og vores så at sige udgave af evangelisk-luthersk kristendom

og tilhørende opbyggelige folkelige foredrag synes at blive både klemmt og glemt, så har det helt afgørende konsekvenser for det menneskesyn, samfundet som helhed bliver kendetegnet ved. Fordybelse og indsigt i det gådefulde liv regnes ikke for noget. Vi er gjort åndelige arveløse og reduceret til forbruger. Traditionsfortroligheden forsvinder eller er ikke eksisterende. Man henter ikke inspiration mere til en folkelig modkultur mod fragmentering, opsplитning og ligegyldighed. Legoland og La Landia trækker mere en søndag formiddag end at komme her, hvor religiøse og metafysiske spørgsmål om livets mening stilles. Nu kan i jo så sidde med optrukne bryn og en ryn-

ket pande. Men det er helt fint for mig, for det var nemlig sådan Søren Kirkegaard udtalte, at det var kendetegnende for ægte grundtvigianere. "De sidder altid med optrukne bryn og en rynket pande" – hvordan det så ellers kan lade sig gøre på samme tid!?

Men vi har jo, som den rige mand i Jesu lignelse masser af gods liggende til mange år, og det er jo relevant at spørge – som selveste Gud gør det – hvem skal have alt det, vi har samlet?

Spørgsmålet er jo så, hvordan forvalter vi egentlig den grundtvigske arv? Tja – det er faktisk det, vi gerne vil prøve at kaste lidt

lys henover i denne week-end. For vi har i vores kreds af grundtvigske fri- og valgmenigheder måske haft og har en tendens til at tilbede støvet frem for at bære faklen videre til de næste generationer som en del af den grundtvigske arv. Vi har i mange år samlet til lade. Vi mødes til vennemøde en gang om året og klapper os selv og hinanden på skuldrene, så det grundtvigske støv kan komme bare lidt i cirkulation i vores reservater, men det støv lægger sig såmænd nok inden vi på hjemvejen når Vejlefjordbroen igen. Men det er jo ikke tanker af ny dato at være bekymret for, om den grundtvigske arv bæres videre. Prøv at høre her, hvad Valdemar Brücker

skrev i Højskolebladet så langt tilbage som i 1881. Jeg har nemlig opdaget ved en grundig gennemlæsning af Valdemar Brücker's bøger og artikler, at puster man støvet af ham, så er han helt frisk indenunder, og det er stadig meget aktuelle problemstillinger, han berører. Artiklen fra 1881 har overskriften "Den grundtvigske arv". Brücker skriver: "For ungdommen bliver det ikke hovedsagen, hvad Grundtvig HAR haft at betyde, hvad hans liv og gæring HAR haft i det danske folk, hvilke rige minder og afgørende begivenheder, der knytter sig til hans navn, men hovedsagen for den er, hvilken betydning, han har nu - i dette øjeblik. Ungdommen spør-

ger om, hvorvidt Grundtvigs navn blot er en fane, der til daglig er sammenrullet i et kabinet for gamle seværdigheder, som en gang årligt på Grundtvigs fødselsdag, foldes ud for folket, at det endnu kan mindes hedengangne storheder – ELLER – om det endnu er et banner, der kan og bør flyve stolt for vinden og stadig samler sig om store kampe, der endnu er at kæmpe! Desværre forekommer det mig, at der er fare på færde for, at Grundtvig bare bliver stillet op i raritetskabinettet til megen beundring, mens hans indflydelse er ringe". Citat slut. Så det evigt aktuelle spørgsmål er jo, hvordan sørger vi – os med de tiltagende grå tindinger for, at det grundtvig

ske stadig kan flyve stolt for vinden og samle sig om de kampe, der så sandelig stadig er at kæmpe?

Et af svarene kunne være – og der er nok mange svar, men et af dem kunne være at, for at vi får givet den åndelige grundtvigske arv videre, så må vi altså prøve at ændre sprogbruget udadtil. En ny- eller reformulering af det såkaldte grundtvigske vil være befordrende, hvor vi lever i en tid, hvor et budskab helst skal kunne formidles i ganske få hovedsætninger på kort tid. Hvad svarer jeg, når jeg over køledisken i Brugsen bliver spurgt om, hvad er det lige det der med, at I siger i er grundtvigske der oppe på Kirkebakken? Jeg vender lige

tilbage til Valdemar Brücker og hans nutidige aktualitet. Han skriver i 1882 i Højskolebladet under overskriften "Skriftens betydning og brug": "Vi oplever, at en del mennesker bragesnakker Grundtvig efter munden. Det suser for ørerne med baldergråd, fimbulvinter, gyldenår og det ejegode danske folkehjerte. Fordi Grundtvig kunne sige sådan noget, tror enhver lille prås, at han kan snakke ligesådan. Det kan jo være sandt nok, hvad der bliver sagt, men det klinger forfærdeligt, og ingen forstår det". Citat slut.

Alle os her kan med sikkerhed trække det ene gode citat frem efter det andet af det grundtvigske patronbælte og skyde som

Lucky Luke – hurtige end sin egen skygge, men det hjælper os ikke særlig langt, når vi netop gerne vil gøre forståeligt, hvad det er for en rigdom, der skal gives videre.

Vender vi blikket under de optrukne bryn mod dagens evangelium, så er det jo tydeligt, at det Jesus lægger vægt på at arve, det er netop fremtiden. Vi skal være rig hos Gud. Dette lidt kryptiske udtryk – at være rig hos Gud. Vi går ud fra, at Jesus er rig hos Gud. Det er i hvert fald dét evangelierne fortæller os. Og hvori består denne rigsom så? Man kan sikkert sige det på mange måder, men jeg vil pege på, at Jesus netop gør det samme som sin himmelske far – nemlig at skabe mening. Ved

skabelsen skabte Gud mening i det meningsløse. Og Jesus skabte mening, hver gang han stod overfor det meningsløse – sult, sygdom, lidelse og nød. Det er en del af det at være rig hos Gud. Altså fortsætte Guds skabende mening. Det er en fortsat opgave. Gud skabte mening i det meningsløse, men der sker stadig meningsløse ting i livet og verden. Jesus skabte mening, hvor han kom frem, men det var altså ikke gjort én gang for alle, så vi bare kan læne os tilbage som den rige mand og slå os til ro med den lille mening, som vi nu har fundet. Det meningsløse trænger sig på hele tiden. Sult, nød, uprovokeret vold – listen er næsten uendelig. Vi kan let kom-

me til at tænke, at når der er så meget meningsløst, så kan det også være lige meget. Sådan kunne Jesus også have tænkt, men det gjorde han ikke. Han var godt klar over, at ved at helbrede en lam mand, så var der skabt mening dén dag på dét sted, men dermed var al sygdom jo ikke udryddet. Og selv den mest intense skaben mening – at skabe mening selv over døden – har jo ikke betydet, at døden er afskaffet. Jesus viste med sin opstandelse påskemorgen, at der KAN skabes mening selv i det yderste meningsløse – lidelse og død.

I den opgave – fortsat at deltage i Guds skabelse – kan alle være med. Jeg tror alle

mennesker på en eller anden måde kommer til at møde meningsløsheden i sit eget eller sine kæres eller andres liv. Vi kan selvfølgelig lukke øjnene for meningsløsheden. Den rige mand havde kun tanke for sig selv og sin egen lille private mening, men han fik jo så også betegnelsen at være en tåbe.

Denne delagtiggørelse, denne deltagelse i Guds fortsatte skaberhandling er en rigdom og gods, som ikke forsvinder og som ikke kan ophobes i lader. Denne deltagelse er en evig kamp. Derfor – når I går fra gudstjenesten i dag, så sænk de optrukne bryn og glat panderynkerne ud. Kig så op over kirkedøren og læs citatet fra Mat-

thæus-evangeliet: "Ikke fred, men sværd". Der er stadig kampe, der skal kæmpes. En kamp mod meningsløsheden og en kamp for den grundtvigske arv. Som Valdemar Brücker sagde det i 1916: "Vi må stille op til kamp. Der kan snart blive truffet en skæbnesvanger afgørelse af, om vi i den kommende tid skal leve under åndeligt tyranni eller med åndelig frihed. Måtte vi kæmpe for det sidste".

Amen.